

گروه آموزشی پژوهش هنر

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته پژوهش هنر

عنوان:

تأثیر نقاشان کاشان بر منسوجات و فرش‌های دوره صفوی

استاد راهنمای اول:

دکتر عباس اکبری

استاد راهنمای دوم:

مهندس حسن عزیزی

دانشجو:

ملیحه قربانی

بهمن 95

واژه های کلیدی:

منسوجات صفوی، فرشهای صفوی، نقاشان کاشانی و طرح و نقش

چکیده:

منسوجات و فرش دوره صفوی که مایه مباهات و فخر ایران زمین است به جز رنگ و فن بافت، از نظر طرح و نقش، ترکیب‌بندی و حتی مضامین موجبات زیبایی و شکوه بصری را فراهم آورده‌اند. طرح و نقش و مضامینی که از مکاتب نقاشی دوره خود به عاریت گرفته‌اند، به طوریکه می‌توان طرح و نقش منسوجات و فرش صفوی را به سبک و سیاق نقاش خاصی نسبت داد. این تأثیرپذیری در نقوش زمینه‌ای و حتی نقوش اصلی، به صورت نقش انسان و مضامین و موضوعات مربوط به آن، صورت پذیرفته است. و در دوره‌ای که نقوش گل و مرغ، نقش اصلی در نقاشی بوده نیز، سبک و شیوه آن، بر روی پارچه‌ها و قالی‌ها نقش بسته‌اند. در این نوشتار سعی شده پس از بررسی کاشان و نقاشان کاشانی دوره صفوی به بررسی وضعیت مراکز و طرح و نقش پارچه و قالی‌های این دوره پرداخته شود و چگونگی تأثیرپذیری پارچه و فرش از نقاشی (نگارگری) این دوره مدنظر است. بدین جهت تمرکز بررسی‌های حاضر به نفوذ روش‌های طراحی استادان بزرگ نقاشی کاشان، در عهد صفوی پرداخته است. استادانی چون عبدالوهاب و عبدالعزیز، علی اصغر کاشانی و رضا عباسی بنیانگذار مکتب نقاشی اصفهان و پیروانش من جمله معین مصور و شفیع عباسی که خود بنیانگذار مکتب گل و مرغ است. روش تحقیق در این پژوهش توسعه‌ای، توصیفی تحلیلی و مقایسه تطبیقی بین - نقوش نقاشی و منسوجات و فرش است. بنابر نظر آرتور پوپ و سایر پژوهشگران حوزه هنرهای ایرانی اسلامی نقاشان معروفی چون سلطان محمد و آقا میرک در طراحی قالی‌های شاهکار عصر صفویه با موضوعات شکارگاهی و تصویری مشارکت مستقیم داشته‌اند. مشابهت‌های فراوان و قلم نقاشانه موضوعات انسانی و جانوری در این عصر، در منسوجات و قالی‌ها جای هر گونه شک و گمان را منتفی می‌کند. انجام این پژوهش و مستند شدن آن می‌تواند اهمیت همکاری‌ها را جهت رسیدن به کیفیت‌های ویژه در هنرهای کاربردی یادآور شود